

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Nauda/naudas Prasījumi](#) > [Maksātnespēja Un Bankrots](#) > [Spain](#)

Maksātnespēja un bankrots

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Maksātnespējas process attiecas gan uz civiltiesiskajiem parādniekiem, gan uz komersantiem, kas var būt gan fiziskas, gan juridiskas personas.

To reglamentējošie noteikumi ir izklāstīti Maksātnespējas likuma pārstrādātajā redakcijā (*Texto Refundido de la Ley Concursal*), kas apstiprināta ar karaļa 2020. gada 5. maija Likumdošanas dekrētu Nr. 1/2020 (*Real Decreto Legislativo 1/2020*). Ar 2022. gada 5. septembra Likumu Nr. 16/2022 tika grozīts Spānijas maksātnespējas likums, lai transponētu Direktīvu (ES) 2019/1023 par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu, parādsaistību dzēšanu un diskvalifikāciju un minēto procedūru efektivitātes palielināšanas pasākumiem.

Kāda veida maksātnespējas procedūras ir paredzētas Spānijas tiesību sistēmā?

Jaunie maksātnespējas noteikumi paredz trīs veidu maksātnespējas procedūras:

1. maksātnespēja (*concurso de acreedores*), ko reglamentē Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas I grāmata;
2. parāda pārstrukturēšana (*reestructuración de deudas*), kas ietver iespēju par to paziņot pirms sarunu sākšanas, kā paredzēts II grāmatā;
3. īpašā procedūra mikrouzņēmumiem, ko reglamentē III grāmata.

Kādas ir prasības maksātnespējas procesa sākšanai saskaņā ar I grāmatu?

Par maksātnespējīgu var atzīt jebkuru parādnieku — fizisku personu (arī nepilngadīgas vai rīcībnespējīgas personas) vai juridisku personu, uzņēmēju vai patērētāju —, taču likumā ir iekļauti daži precizējumi attiecībā uz parādnieka veidu. Piemēram, mikrouzņēmumiem paredzētā īpašā procedūra attiecas uz parādniekiem, kuri ir fiziskas vai juridiskas personas, kas veic uzņēmējdarbību vai profesionālo darbību un atbilst noteiktām prasībām (685. pants).

Juridiskas personas var pasludināt par maksātnespējīgām pat tad, ja tās tiek likvidētas. Nav svarīgi, vai tās ietilpst uzņēmumu grupā, jo par maksātnespējīgu var atzīt vienu vai vairākus grupas uzņēmumus, bet ne visu grupu kopumā.

Maksātnespējas procesu var sākt attiecībā uz mantojumu, ja vien tas nav pieņemts bez nosacījumiem.

Par maksātnespējīgām nevar atzīt iestādes, kas veido valsts teritoriālo organizāciju, publiskā sektora struktūras un citus publisko tiesību subjektus.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Nosacījumi maksātnespējas procesa sākšanai

Likumā ir paredzēti noteikti subjektīvi un objektīvi priekšnosacījumi, kas jāizpilda, lai varētu sākt maksātnespējas procesu.

A) Subjektīvs priekšnosacījums (1. pants): jebkurš parādnieks var izmantot maksātnespējas procedūras (maksātnespēja, pārstrukturēšana, īpašā procedūra mikrouzņēmumiem), neatkarīgi no tā, vai tas ir fiziska vai juridiska persona, uzņēmējs vai patērētājs.

Par maksātnespējīgām nevar atzīt iestādes, kas veido valsts teritoriālo organizāciju, publiskā sektora struktūras un citus publisko tiesību subjektus.

B) Objektīvs priekšnosacījums: parādnieka maksātnespēja, ko definē kā regulāru parādnieka nespēju izpildīt savas saistības, ja paredzams, ka parādnieks nespēs samaksāt 3 mēnešu laikā (2. pants). Pārstrukturēšanas procedūru var izmantot arī tad, ja nākamajos 2 gados ir iespējama maksātnespēja (585. pants).

Puses, kuras var iesniegt pieteikumu maksātnespējas procesa sākšanai

Pieteikuma prasības atšķiras atkarībā no tā, vai pieteikumu maksātnespējas procesa sākšanai iesniedz parādnieks vai kreditori.

Ja pieteikumu maksātnespējas procesa sākšanai iesniedz parādnieks (brīvprātīgs process), tam tiesā ir jāpamato sava maksātnespēja konkrētajā brīdī vai tās nenovēršama iestāšanās, proti, tas, ka persona regulāri nespēj izpildīt savas saistības. Ja maksātnespēja jau ir iestājusies, parādnieka pienākums ir pieteikt maksātnespējas procesu divu mēnešu laikā no brīža, kad parādnieks ir konstatējis maksātnespēju vai tam būtu bijis jākonstatē maksātnespēja.

Parādniekiem pieteikumā ir jāiekļauj noteikti dokumenti, piemēram, saimnieciskās darbības pārskats, aktīvu saraksts, kreditoru saraksts ar uzskaitītām kredīta garantijām, darbinieku un viņu kontu saraksts, ja tos ir pienākums saglabāt.

Parādniekiem, kuri var būt fiziskas vai juridiskas personas, ir jāpiesaka maksātnespējas process, ja tie ir pašreizējās maksātnespējas situācijā, ko definē kā stāvokli, kad persona regulāri nespēj izpildīt savas saistības. Savukārt, ja maksātnespēja ir nenovēršama (ja šādas situācijas vēl nav, bet tā ir gaidāma), parādniekiem ir vienkārši tiesības pieteikt maksātnespējas rīkojumu.

Pieteikuma iesniegšanai komercietībā (*juzgado de lo mercantil*) jāatbilst noteiktām obligātajām prasībām, kas paredzētas Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 6. un 7. pantā: ziņojums par parādnieka finanšu un juridisko vēsturi; norāde par to, vai parādnieks iesaistās saimnieciskā darbībā; juridiskas personas gadījumā ir jāidentificē akcionāri, administratori vai likvidatori un oficiālais revidents; aktīvu un tiesību inventarizācija, kā arī attiecīgā informācija to identificēšanai; kreditoru saraksts alfabēta secībā, kurā norādīta prasījumu adrese, summa un termiņš, kā arī esošās garantijas; attiecīgā gadījumā — darbinieku saraksts; ja parādniekam ir pienākums veikt uzskaiti, jāiesniedz grāmatvedības reģistri; un, ja parādnieks pieder uzņēmumu grupai, tas ir jānorāda un jāiesniedz grupas konsolidētie pārskati.

Parādnieku pienākums ir sadarboties ar tiesnesi, kas atbild par maksātnespējas procesu, un administratoriem ne tikai pasīvi, izpildot visas prasības, bet arī aktīvi, ziņojot par visu svarīgo. Šī prasība ietver arī pienākumu ierasties (tiesā un pie administratoriem), sadarboties un informēt. Šie pienākumi ir attiecināmi uz parādniekiem, kas ir fiziskas personas, un juridisku personu faktiskajiem vai juridiskajiem direktoriem, kas tādi ir konkrētajā brīdī vai bijuši iepriekšējo divu gadu laikā. Ja šis pienākums netiek ievērots, tiek pieņemts, ka tas ir tīšs pienākumu pārkāpums vai rupja neuzmanība, kas ļauj pasludināt maksātnespēju par vainojamu (gadījumos, kad piemēro vainas sadaļu, proti, saistībā ar kaitnieciskas vienošanās apstiprināšanu vai likvidācijas procesa sākšanu).

Parādnieku var atzīt par vainīgu maksātnespējas izraisīšanā un sodīt. Viens no maksātnespējas procesa mērķiem ir analizēt maksātnespējas cēloņus un jo īpaši to, vai parādnieka vai ar to tieši vai pastarpināti saistītu citu personu rīcība ir izraisījusi maksātnespēju vai pasliktinājusi situāciju. Tas ietver attiecīgo saistību noskaidrošanu, izmantojot sankciju tabulu, kas aprakstīta Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 455. un 456. pantā.

Procesa sākšana un stāšanās spēkā

Tiesnesim ir jāizpēta iesniegtie dokumenti un, ja maksātnespēja vai nenovēršama maksātnespēja ir pamatota,

jāpasludina parādnieks par maksātnespējīgu pieteikuma iesniegšanas dienā vai nākamajā dienā. Ja iesniegtā dokumentācija ir nepilnīga, tiesnesis var atļaut vienreizēju piecu dienu termiņu pilnas dokumentācijas iesniegšanai.

Maksātnespējas procesu var pieteikt arī jebkurš kreditors, un tādā gadījumā tas ir obligāts maksātnespējas process (*concurso necesario*). Kreditoriem, kas pieprasa izdot maksātnespējas rīkojumu, ir jāiesniedz parādnieka pašreizējās maksātnespējas pierādījumi un jāuzrāda izpildu dokumenta pret parādnieku pierādījums, kas apliecina, ka parāda atgūšanai netika iegūti aktīvi pietiekamā apjomā, vai arī jāsniedz pierādījumi attiecībā uz noteiktiem faktiem, kas liek izdarīt pieņemumu par maksātnespēju, piemēram: parādnieks vispār pārtraucis saistību apmaksu; parādnieka aktīvi plašā mērogā apķīlāti; steidzīga aktīvu slēpšana vai likvidācija; noteiktu pārādu (nodokļu, sociālās apdrošināšanas iemaksu, darba ņēmēju prasījumu) nemaksāšana.

Ja maksātnespējas procesu piesaka kreditors, parādnieks tiek izsaukts uz tiesu un var apstrīdēt maksātnespējas rīkojumu. Šādos gadījumos tiesnesis sasauca tiesas sēdi, kurā puses var sniegt pierādījumus, ievērojot noteiktus ierobežojumus, un tiesnesim ir jāizlemj, vai parādnieks ir maksātnespējīgs attiecīgajā brīdī, un nepieciešamības gadījumā jāizdod maksātnespējas rīkojums. Process tiek sākts arī tad, ja parādnieks piekrīt maksātnespējas rīkojumam, neapstrīd to vai neierodas uz tiesas sēdi.

Parādnieki, kuri ir fiziskas personas pašreizējas vai nenovēršamas maksātnespējas stāvoklī un kuru lēstais saistību apmērs nepārsniedz piecus miljonus eiro, var pieteikties procedūrai, kuras mērķis ir panākt *ārpustiesas vienošanos par atmaksu*. To var darīt arī juridiskas personas, kuras atbilst prasībām, kas paredzētas Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 631. pantā.

Lēmums par maksātnespējas procesa sākšanu stājas spēkā, kad tas ir izdots, pat tad, ja ir iesniegta apelācijas sūdzība.

Maksātnespējas rīkojuma publicēšana

Maksātnespējas rīkojums ir jāpublicē, vēlams, izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus, un lēmuma izraksts ir jāpublicē valsts oficiālajā vēstnesī, turklāt tiesnesis var uzdot publicēt to vairākos plašsaziņas līdzekļos, ja uzskata, ka tas ir nepieciešams.

Pagaidu pasākumi

Pēc tās personas pieprasījuma, kura piesaka maksātnespējas procesu, un attiecīgos gadījumos pēc nodrošinājuma sniegšanas potenciālo saistību nokārtošanai, kad tiesnesis ir pieņēmis pieteikumu, vispārējās procesuālajās tiesībās paredzētajā veidā viņš var arī noteikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka parādnieka aktīvi netiek atsavināti.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Aktīvi, kas ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā

Maksātnespējīgā parādnieka manta jeb "procesam pakļautie aktīvi" ir visi aktīvi un tiesības, kas pieder parādniekam maksātnespējas rīkojuma izdošanas brīdī, kā arī visi tie aktīvi, kurus parādnieks iegūst vai atgūst procesa laikā. Mantā neietilpst aktīvi, kas saskaņā ar tiesību normām ir neapķīlājami.

Kreditori, kuriem ir prioritāras tiesības uz kuģiem vai gaisa kuģiem, var atdalīt šos aktīvus no maksātnespējīgā parādnieka mantas, veicot darbības, kas atļautas saskaņā ar nozares tiesību aktiem.

Ja maksātnespējas procesā ir iesaistīti parādnieki, kas ir laulībā esošas fiziskas personas, procesam pakļautajos aktīvos ietilpst to atsevišķie aktīvi, un, ja ir noslēgta vienošanās par mantas kopību, tiek iekļauti arī kopīgie aktīvi, ja tie ir nepieciešami, lai izpildītu parādnieka saistības.

Maksātnespējas procesā nav nepieciešams pārtraukt parādnieka darbību, un parādnieks var turpināt sava uzņēmuma darbību, ņemot vērā vienošanos par tā pilnvaru īstenošanas atļaušanu vai apturēšanu. Parasti ir

nepieciešama administratoru atļauja, lai būtu iespējams pārvaldīt vai atsavināt aktīvus, ja parādnieka pilnvaras tiek uzraudzītas, taču ir iespējams atļaut noteiktas vispārēja rakstura darbības, ja tās ir daļa no uzņēmuma normālas darbības. Aktīvus parasti nevar apgrūtināt, lai bez tiesneša atļaujas finansētu maksātnespējīgu uzņēmumu, līdz tiek apstiprināta vienošanās ar kreditoriem vai tiek sākts likvidācijas process. Nākamajā sadaļā ir izskaidrota parādnieka pilnvaru apturēšanas vai uzraudzības kārtība.

Puse finansējuma, kas gūts no jauniem skaidras naudas ienākumiem refinansēšanas ietvaros, tiek uzskatīta par prasījumu pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Parādnieka pilnvaras

Parasti atskaites punkts ir brīvprātīga procesa nošķiršana no obligāta procesa (29. pants). Pirmajā gadījumā parādnieks turpina pārvaldīt savus aktīvus un veikt to atsavināšanu administratora uzraudzībā, kas nozīmē, ka ir nepieciešama administratora atļauja vai piekrišana. Obligātajā procesā parādnieks zaudē savas pilnvaras pārvaldīt un atsavināt savus aktīvus un parādnieku aizstāj administrators. Šā noteikuma mērķis ir nevis sodīt parādnieku, bet gan saglabāt aktīvus un nodrošināt, ka procesā tiek sasniegts rezultāts.

Tomēr galvenais kritērijs ir parādnieka saimnieciskās darbības turpināšana, kā nolūkos saskaņā ar 111. pantu administratoram ir ļauts noteikt darbību kopumu, kurām to būtības un apmēra dēļ nepiemēro nepieciešamo kontroli. Sistēma ir elastīga, jo tiesnesis ar pamatotu lēmumu var brīvprātīgā procesā uzdot apturēt pilnvaras un obligātā procesā noteikt tikai uzraudzību saskaņā ar atļaujas piešķiršanas vai piekrišanas došanas kārtību, lēmumā norādot riskus, kurus viņš cer novērst, un priekšrocības, kuras viņš cer panākt.

Tāpat pēc administratora pieprasījuma pilnvaru ierobežošanas vai maiņas sākotnējo noregulējumu var mainīt vēlāk — arī ar pamatotu lēmumu un pēc parādnieka uzklauššanas (maiņa nenotiek automātiski), ievērojot prasību, ka šī maiņa ir tikpat publiska kā maksātnespējas rīkojums.

Kad process ir pabeigts, arī pilnvaru ierobežošana zaudē spēku. Pretējā gadījumā ierobežojumu paildzina, līdz tiek apstiprināta vienošanās ar kreditoriem, kurā var būt noteikti pasākumi, ar kuriem ierobežo vai aizliedz parādnieka pilnvaras. Ja maksātnespējas process tiek izbeigts ar likvidāciju, šā posma sākšana nozīmē, ka parādnieka pilnvaras tiek apturētas.

Maksātnespējas likuma vispārējais mērķis ir panākt, ka parādnieka aktīvi, kas pakļauti maksātnespējas procesam, paliek nemainīgi; taču noteiktos gadījumos maksātnespējas procesā daži parādnieka aktīvi var tikt pārdoti — šajā nolūkā jāsaņem tiesneša atļauja (dažos gadījumos tā nav obligāta). Maksātnespējas procesa laikā ir iespējama arī ražošanas vienību pārdošana, kā noteikts Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 215. pantā un turpmākajos pantos.

Atkāpjoties no vispārējā noteikuma par parādnieka darbības turpināšanu, ir noteikts, ka pēc administratora pieprasījuma un parādnieka un darbinieku pārstāvju uzklauššanas var slēgt parādnieka birojus vai apturēt parādnieka darbību. Ja šī darbība ir saistīta ar darba līgumu kolektīvu izbeigšanu, darbības pārtraukšanu vai grozīšanu, tiesnesim ir jārikojas saskaņā ar īpašiem noteikumiem.

Likumā ir noteikti arī īpaši pienākumi attiecībā uz parādnieka kontiem, un maksātnespējas procesa ietekmi uz maksātnespējīgu juridisku personu pārvaldes struktūrām regulē atsevišķi.

Maksātnespējas administratoru iecelšana un pilnvaras

Administrators ir persona vai struktūra, kas palīdz tiesnesim un kam tiek uzticēts pārvaldīt maksātnespējas procesu. Kad maksātnespējas process ir sākts, tiesnesis uzdod sākt procesa otro posmu, kurš ietver visu, kas saistīts ar administratora iecelšanu, nosacījumiem, ar kuriem regulē administratora darbību, un administratora pilnvarām un pienākumiem.

Ievērojot likuma nosacījumus, administratoru izvēlas no to fizisko un juridisko personu vidus, kas brīvprātīgi reģistrējušās Publiskajā maksātnespējas reģistrā (*Registro Público Concursal*). Šajā nolūkā izšķir maza, vidēja un liela apmēra maksātnespējas procesus. Iecelšana no saraksta vispirms notiek izlozes kārtībā un pēc tam rindas

kārtībā, izņemot liela apmēra procesus, kuros tiesnesis var iecelt administratoru, kuru uzskata par piemērotāko, sniedzot savu pamatojumu un ievērojot likumā noteiktos kritērijus. Ja maksātnespējas procesā ir iesaistītas kredītiestādes, tiesnesim ir jāieceļ administrators, izvēloties kādu no tiem, kurus ierosinājis Sakārtotās banku pārstrukturēšanas fonds (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*). Tiesnesim ir jāieceļ administrators no to vidus, kurus ierosinājusi Nacionālā vērtspapīru tirgus komisija (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*), ja procesā ir iesaistītas iestādes, kuras uzrauga šī komisija, vai no to vidus, ko ierosinājis Apdrošināšanas atlīdzības konsorcijs (*Consortio de Compensación de Seguros*), apdrošināšanas uzņēmumu gadījumā.

Parasti tiek iecelts tikai viens administrators. Izņēmuma gadījumā maksātnespējas procesā, pamatojoties uz sabiedrības interesēm, maksātnespējas tiesnesis par otru administratoru var iecelt valsts pārvaldes iestādi kreditoru vai publisko tiesību subjektu kreditoru, kas ir saistīts ar attiecīgo valsts pārvaldes iestādi vai darbojas tās pakļautībā.

Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 57. pantā un turpmākajos pantos ir detalizēti izklāstīts administratora juridiskais statuss. Administrators uzņemas šādu veidu pienākumus: procesuāla rakstura pienākumus; pienākumus, kas saistīti ar parādnieku vai tā pārvaldes struktūrām; pienākumus saistībā ar darba jautājumiem; pienākumus saistībā ar kreditoru tiesībām; ziņošanas un izvērtēšanas pienākumus; pienākumus saistībā ar aktīvu pārdošanu vai likvidāciju; sekretāra pienākumus. Administratoru svarīgākais uzdevums ir iesniegt 292. pantā paredzēto ziņojumu, kam jāpievieno aktīvu saraksta priekšlikums un kreditoru saraksts.

Samaksu administratoriem nosaka tiesnesis saskaņā ar atlīdzību skalu, kas noteikta karaļa 2004. gada 6. septembra Dekrētā Nr. 1860/2004.

Ieceltajam administratoram ir jāuzņemas sava loma, un pamatota iemesla gadījumā tiesnesis var viņu noraidīt vai atbrīvot no pienākumu pildīšanas. Administratori var iecelt arī palīgus, kuri palīdz viņiem pildīt viņu pienākumus.

Maksātnespējas tiesnesis

Kompetence izskatīt maksātnespējas procesu pieder pie komercietības jomas, kas ir īpaša civiltiesību nozare. Tiesnesis pasludina maksātnespēju un vada procesu. 1985. gada 1. jūlija Konstitutīvā likuma Nr. 6/1985 par tiesu varu (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) 86.b pantā ir izveidots komercietību tiesnešu kompetenču katalogs, tai skaitā jo īpaši jautājumi, kas rodas maksātnespējas procedūru jomā.

Tiesnesis var ierobežot parādnieka pamattiesības maksātnespējas rīkojumā vai pirms tam, nosakot to par piesardzības pasākumu. Šie ierobežojumi var ietvert a) pasta un tālruņa saziņas pārtveršanu; b) pienākumu uzturēties dzīvesvietas adreses rajonā ar iespēju piemērot mājas arestu; c) iekļūšanu un kratīšanu dzīvesvietā. Ja parādnieks ir juridiska persona, šos pasākumus var piemērot arī visiem vai dažiem tās esošajiem direktoriem vai likvidatoriem un tiem, kuriem ir bijusi šī loma pēdējo divu gadu laikā.

Savukārt Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 52. un 53. pantā ir paredzētas "ekskluzīvas un izslēdzošas" maksātnespējas tiesneša pilnvaras noteiktos jautājumos, kas lielās līnijās aptver visas darbības, kuras ir vērstas uz parādnieka aktīviem vai ir tieši saistītas ar tiem. Tiesnesim ir tiesības arī kolektīvi pieņemt vai apturēt darba līgumus, ja darba devējs tiek pasludināts par maksātnespējīgu, un izskatīt atbildības prasības pret maksātnespējīgā uzņēmuma direktoriem vai likvidatoriem.

Prejudiciālu nolēmumu gadījumā un tikai maksātnespējas procesa nolūkā tiesneša pilnvaras ietver arī administratīvos un sociālos jautājumus, kas tieši saistīti ar maksātnespējas procesu.

Maksātnespējas likumā ir paredzēti noteikumi par starptautisko un teritoriālo jurisdikciju un īpaši noteikumi par procesuālo kārtību, kas ir jāievēro, un šiem noteikumiem ir lielāks spēks nekā vispārējo procesuālo tiesību aktu noteikumiem.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Pēc maksātnespējas procesa sākšanas parādnieka prasījumu vai parādu ieskaits vairs nav iespējams. Tomēr ieskaits ir atļauts, ja tā prasības ir izpildītas pirms maksātnespējas rīkojuma, pat tad, ja lēmums ir izdots vēlāk. Šīs prasības lielākoties ir paredzētas Civilt kodeksa (*Código Civil*) 1196. pantā (prasījumu savstarpība, parādu viendabīgums, to samaksas termiņa iestāšanās un nepieciešamība tos maksāt).

Šis noteikums neattiecas uz maksātnespējas procesu ar ārvalstu elementu, ja maksātnespējas situācijās tas ir pieļaujams saskaņā ar tiesību aktiem, ko piemēro parādnieka savstarpējam prasījumam.

6 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Ietekme uz līgumiem, kuru līgumslēdzēja puse ir parādnieks

Maksātnespējas likuma pārstrādātā redakcija reglamentē maksātnespējas procesa ietekmi uz parādnieka līgumiem ar trešām personām atbilstīgi 156. pantam un turpmākajiem pantiem, kuru noteikumi attiecas uz tiem līgumiem, kas pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas vēl nav izpildīti. Šis jautājums tiek izvērtēts attiecībā uz divpusējiem līgumiem, jo vienpusējos līgumos ir noteikta trešo personu kreditoru prasījumu atzīšana vai prasība to prasījumus iekļaut procesam pakļautajos aktīvos, kā noteikts 157. pantā. Līgumus, kas noslēgti ar valsts pārvaldes iestādēm, reglamentē īpaši administratīvie tiesību akti.

Kā vispārējs princips 156. pantā ir noteikts, ka maksātnespējas rīkojums pats par sevi neietekmē līgumus, kuros noteiktas savstarpējas saistības, ko parādnieks vai otra puse vēl nav izpildījusi. Parādnieka saistības atskaita no maksātnespējīgā parādnieka mantas. Jebkāda kompensācija, kas maksājama līguma izbeigšanas rezultātā, arī tiek uzskatīta par prasījumu pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Lai stiprinātu šo līgumu spēkā esību, saskaņā ar likumu par spēkā neesošu atzīst jebkuru klauzulu, ar kuru ir noteiktas pilnvaras atcelt vai izbeigt līgumu tikai tāpēc, ka viena no pusēm ir pasludināta par maksātnespējīgu.

Maksātnespējas procesa nolūkā administrators (pilnvaru apturēšanas gadījumā) vai parādnieks (uzraudzības gadījumā) var pieprasīt, lai maksātnespējas tiesnesis izbeidz līgumu. Šādos gadījumos tiesnesim ir jāizsauc uz tiesu parādnieks, administrators un līguma otra puse. Ja starp pusēm, kuras ieradušās tiesā, tiek panākta vienošanās, tiesnesis izdod rīkojumu par līguma izbeigšanu. Pretējā gadījumā strīds tiek izskatīts maksātnespējas blakusprocesā un tiesnesis lemj par visu, kas saistīts ar to maksājumu un kompensācijas atgūšanu, ko atskaita no maksātnespējīgā parādnieka mantas un kas ievērojama apmēra gadījumā acīmredzami var nebūt izdevīgi.

Izbeigšana līguma pārkāpuma dēļ

Maksātnespējas rīkojums neietekmē divpusēju līgumu izbeigšanu gadījumos, kad pēc rīkojuma izdošanas kāda no pusēm līgumu pārkāpj. Ja līgums paredz pastāvīgas līgumattiecības, tā izbeigšanas pilnvaras var izmantot arī tad, ja pārkāpums ir noticis, pirms ir izdots maksātnespējas rīkojums. Taču pat tad, ja līguma izbeigšanai ir pamats, tiesnesis, ņemot vērā maksātnespējas procesa intereses, var uzdot līguma izpildi, summas, kam jau ir pienācis termiņš vai kas debitoram vēl būs jāmaksā, atskaitot no maksātnespējīgā parādnieka mantas.

Prasības attiecībā uz līgumu izbeigšanu ir jāiesniedz maksātnespējas tiesnesim maksātnespējas blakusprocesa ietvaros. Kad prasība tiek apmierināta (un tādējādi tiek panākta vienošanās par līguma izbeigšanu), visas nenokārtotās saistības zaudē spēku. Attiecībā uz nenokārtotajām saistībām — maksātnespējas process ietver to kreditoru prasījumus, kuri ir izpildījuši savas līgumsaistības, ja parādnieks ir pārkāpis līgumu, pirms ir izdots maksātnespējas rīkojums; ja pārkāpums ir noticis pēc rīkojuma izdošanas, līgumsaistības izpildījušo pušu prasījumu summas atskaita no maksātnespējīgā parādnieka mantas. Prasījumi ietver jebkāda veida zaudējumu kompensāciju.

Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 169. pantā un turpmākajos pantos ir izklāstīti noteikumi, ar kuriem regulē ietekmi uz darba līgumiem, un nākamajā pantā ir paredzēta ietekme uz līgumiem ar augstākās vadības pārstāvjiem.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Aizliegums attiecībā uz jaunām lietām par juridiska fakta konstatēšanu

Civiltiesu un darba tiesu tiesneši nevar pieņemt izskatīšanai lietas, kas būtu jāizskata maksātnespējas tiesnesim (būtībā tās, kas vērstas pret parādnieka aktīviem).

Ja kāda lieta ir pieņemta izskatīšanai kļūdas pēc, tiek uzdota visa procesa izbeigšana un visas veiktās darbības tiek uzskatītas par spēkā neesošām. Komerctiesas tiesnešiem arī ir jāatturas no tādu prasību pieņemšanas, kas iesniegtas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas un līdz to pabeigšanai, ja šīs prasības ietver prasījumus, kas saistīti ar korporatīvajām saistībām pret maksātnespējīgu kapitālsabiedrību direktoriem, kuri ir pārkāpuši savus pienākumus, ja ir pamats to likvidācijai.

Maksātnespējas rīkojuma ietekme uz izpildes procesu un piedziņas procesu attiecībā uz parādnieka aktīviem

Vispārējais noteikums ir tāds, ka tad, kad maksātnespējas process ir sākts, nav iespējams sākt individuālu tiesas vai ārpus tiesas izpildes procesu, kā arī nav iespējams turpināt administratīvo vai nodokļu iekasēšanas procesu pret parādnieka aktīviem. Ja šis aizliegums ir pārkāpts, piemērotais sods ir lietas atzīšana par spēkā neesošu. Noteikumā ir paredzēti divi izņēmumi, kad izpildes procesu var turpināt, līdz tiek apstiprināts likvidācijas plāns, lai arī ir izdots maksātnespējas rīkojums:

a) administratīvais izpildes process, kurā ir izdoti apķīlāšanas rīkojumi; un

b) ar darba lietām saistītais izpildes process, kas ietver parādniekam pirms rīkojuma izdošanas piederošu aktīvu apķīlāšanu, ja vien apķīlātie aktīvi nav nepieciešami parādnieka uzņēmējdarbības vai profesionālās darbības turpināšanai.

Attiecībā uz izpildes procesu, kas vēl nav pabeigts, 55. panta 2. punktā ir noteikts, ka izskatīšanā esošas lietas ir jāaptur ar dienu, kad ir izdots maksātnespējas rīkojums, taču attiecīgos prasījumus var izskatīt maksātnespējas procesā.

Ir īpaši noteikumi attiecībā uz nodrošinājuma piemērošanu, un tie ir izklāstīti nākamajā sadaļā, jo tas ir jautājums par sekām uz noteiktiem prasījumiem.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Ietekme uz lietām par juridiska fakta konstatēšanu, kas ir izskatīšanā maksātnespējas rīkojuma izdošanas brīdī

Lietas par juridiska fakta konstatēšanu, kurās ir iesaistīts parādnieks un kuras maksātnespējas rīkojuma izdošanas brīdī ir izskatīšanā, turpina izskatīt, līdz tiek pieņemts galīgais spriedums, lai gan, neskarot iepriekš minēto, juridisku personu prasības pret to direktoriem, likvidatoriem vai revidentiem, kurās tiek pieprasīts atlīdzināt zaudējumus, tiek pievienotas maksātnespējas procesam un turpinātas.

Šķīrējtiesas process: šķīrējtiesas līgumi, kuros ir iesaistīts parādnieks, maksātnespējas procesa laikā zaudē spēku (52. pants), tāpēc pēc maksātnespējas rīkojuma izdošanas ir aizliegts sākt šķīrējtiesas procesu. Izskatīšanā esošs process tiek turpināts, līdz tiek izdots galīgais šķīrējtiesas nolēmums.

Parādnieka tiesības ierosināt lietu

Likumā ir noteiktas parādnieka tiesības ierosināt lietas saskaņā ar viņa spēkā esošajām pilnvarām. Kopumā, ja parādnieka mantu pārvalda administrators, administratoram ir tiesības ierosināt nepersoniska rakstura lietas; ja parādniekam piemēro uzraudzību, parādniekam ar atbilstīgu administratora atļauju ir tiesības ierosināt lietas, ja tās ietekmē parādnieka aktīvus. Uzraudzības gadījumā, ja administrators uzskata, ka lietas ierosināšana ir vēlama maksātnespējas procesa interesēs un parādnieks to neierosina, tiesnesis var ļaut to darīt administratoram.

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Kreditoru dalība maksātnespējas procesā

Kreditori var iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu tiesnesim, un parādnieks var to apstrīdēt. Tādā gadījumā notiek uzklauššana un tiesnesis izdod lēmumu rīkojuma formā. Ja tiesnesis sāk maksātnespējas procesu, tas tiek uzskatīts par obligātu, kas parasti nozīmē, ka parādniekam tiek liegts pārvaldīt savus aktīvus un

veikt to atsavināšanu un viņu aizstāj administrators.

Kad tiek sākts maksātnespējas process, kreditoriem ir jāizvirza savi prasījumi viena mēneša laikā pēc rīkojuma publicēšanas valsts oficiālajā vēstnesī, savukārt administratoram ir jāinformē katrs parādnieka dokumentācijā apzinātais kreditors par pienākumu ziņot par saviem prasījumiem. Kreditoriem, kuru adrese ir reģistrēta ārvalstīs, termiņš ir tāds pats. Informācija ir jāsniedz rakstiski, tā ir jāadresē administratoram, un tajā ir jāidentificē prasījums ar nepieciešamo informāciju par summu, datumu, kurā prasījums radies un kurā pienācis tā termiņš, būtību un paredzamo klasifikāciju, un, ja ir izteikts apgalvojums par īpašām prioritārām tiesībām, ir jānorāda aktīvi vai tiesības, uz ko attiecas maksājums, kā arī to reģistrācijas informācija. Ir jāiekļauj arī informāciju apliecinājošie dokumenti. Šo informāciju var sniegt elektroniski.

Administratoram ir jālemj par katra prasījuma iekļaušanu vai neiekļaušanu un apmēru, kā arī klasifikāciju un attiecīgā informācija jānorāda ziņojumam pievienotajā kreditoru sarakstā. Kreditori, kas nav apmierināti ar prasījuma klasifikāciju vai apmēru, un kreditori, kas nav iekļauti sarakstā, var apstrīdēt ziņojumu 10 dienu laikā, iesniedzot maksātnespējas blakusprocesa pieteikumu, par ko tiesnesis izdod spriedumu. Pirms ziņojuma iesniegšanas (10 dienu laikā pirms tā iesniegšanas) administrators nosūta elektronisko informāciju kreditoriem, kuru adreses viņam ir zināmas, informējot par kreditoru un aktīvu saraksta projektu. Neapmierinātie kreditori var rakstīt administratoram, lai tiktu labotas kļūdas, ja tādas ieviesušās, vai lai sniegtu citu nepieciešamu informāciju.

Kreditori piedalās arī vienošanās un likvidācijas posmā. Vienošanās posmā tie var iesniegt vienošanās priekšlikumu un arī izteikt savu piekrišanu parādnieka iesniegtajam agrīnajam vienošanās priekšlikumam. Katrā ziņā tie tiek uzaicināti uz kreditoru tikšanos, kurā vienošanās tiek apspriesta un tiek balsots par tās apstiprināšanu. Tam nepieciešama vairākuma dalība, kas paredzēta Maksātnespējas likuma 124. pantā. Šis process var notikt arī rakstiski, ja kreditoru skaits pārsniedz 300.

Atsevišķi kreditori var apstrīdēt vienošanās apstiprināšanu (tie, kuri nav apmeklējuši tikšanos vai kuriem nelikumīgi liegtas tiesības balsot) un, kad tā ir apstiprināta, pieprasīt vienošanās neievērošanu.

Likvidācijas posmā kreditori var iesniegt komentārus par administratora prezentēto likvidācijas plānu un galīgo ziņojumu, pirms maksātnespējas process ir pasludināts par slēgtu.

Klasifikācijas posmā kreditoriem ir puses statuss un tie var iesniegt komentārus par administratora ziņojumu un prokuratūras atzinumu, taču saskaņā ar likumu tie nevar izvirzīt individuālus klasifikācijas prasījumus.

Visbeidzot, attiecībā uz maksātnespējas procesa izbeigšanu kreditori noteiktos gadījumos var arī iesniegt komentārus, kuros apstrīdēta procesa izbeigšana.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošu aktīvu atsavināšana sākotnējā posmā

Ņemot vērā, ka maksātnespējas process neaptur parādnieka darbību, pēc maksātnespējas pasludināšanas parādnieks var turpināt atsavināt savus aktīvus atbilstīgi noteiktajai uzraudzības kārtībai: ja tam tiek piemērota uzraudzība, ir nepieciešama administratora atļauja vai piekrišana, un, ja tā mantu pārvalda administrators, par tā aktīvu atsavināšanu ir atbildīgs administrators.

Līdz kārtība tiek apstiprināta vai sākas likvidācijas posms, maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošos aktīvus principā nevar atsavināt vai apgrūtināt bez tiesneša atļaujas. Tas neattiecas uz

a) aktīvu pārdošanu, ko administrators uzskata par nepieciešamu, lai varētu garantēt uzņēmuma dzīvotspēju vai nodrošināt procesam nepieciešamo naudu;

b) tādu aktīvu pārdošanu, kas nav nepieciešami parādnieka darbības turpināšanai, ar garantiju, ka cena lielā mērā atbilst vērtībai, kas aktīvam piešķirta aktīvu sarakstā;

c) aktīvu atsavināšanu, kas ir būtiska parādnieka darbības turpināšanai.

Pēdējā minētajā gadījumā, ja parādniekam nav liegta savu aktīvu pārvaldība un atsavināšana, administrators var iepriekš noteikt darbības, kuras ir būtiskas uzņēmuma darbībai vai komercdarbībai un kuras parādnieks var veikt pats atkarībā no to būtības un apmēra. Parādnieks var arī veikt šīs darbības no maksātnespējas rīkojuma izdošanas brīža līdz brīdim, kad administrators sāk pildīt savus pienākumus.

Maksātnespējīgā parādnieka mantā ietilpstošu aktīvu atsavināšana likvidācijas posmā

Likvidācijas procesā ir divi galvenie posmi.

a) Likvidācijas darbību veikšana saskaņā ar likumā paredzētajiem vispārējiem noteikumiem gadījumos, kad maksātnespējas tiesnesis likvidācijas procesā nav piemērojis īpašus noteikumus (405. pants un turpmākie panti).

b) Maksājums maksātnespējas kreditoriem un no maksātnespējīgā parādnieka mantas, ar nosacījumu, ka maksāšanu var sākt pat tad, ja likvidācijas darbības nav beigušās.

Tomēr ir jāatzīmē, ka ne visas likvidācijas darbības notiek šajā procesa posmā. Noteiktus aktīvus var realizēt sākotnējā posmā, ja mērķis nav samaksa kreditoriem, piemēram, šādos gadījumos: procesam pakļautos aktīvus var saglabāt ar mērķi uzturēt parādnieka saimniecisko darbību; kreditori ar prioritārām tiesībām uz kuģiem vai gaisa kuģiem var atdalīt šos aktīvus no maksātnespējīgā parādnieka mantas prasībās, uz kurām tiem ir tiesības saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem; visbeidzot, var turpināties noteikti izpildes procesi, ko atsevišķi privileģēti kreditori ierosinājuši pirms maksātnespējas procesa, kā arī administratīvais izpildes process, ja apķīlāšanas rīkojums ir izdots pirms maksātnespējas rīkojuma.

Likumā ir paredzēti īpaši noteikumi par ražošanas vienību pārdošanu dažādos maksātnespējas procesa posmos (vadoties pēc principa aizsargāt uzņēmumu), lai ar vienu pārdošanas līgumu varētu nodot visus aktīvus, ievērojot īpašus noteikumus par attiecīgās darbības saistību nodošanu.

Principā ražošanas vienību pārdošana nozīmē, ka tiek nodoti visi ar darbību nesaraujami saistītie līgumi, taču netiek pārņemti parādi, kas bijuši pirms maksātnespējas procesa, izņemot gadījumus, kad pircēji ir saistīti ar parādnieku vai tiek piemēroti darba noteikumi par uzņēmuma pēctecību. Tādos gadījumos tiesnesis var sniegt piekrišanu tam, ka pircējs nesedz summu, ko veido neizmaksātās algas vai kompensācijas pirms atsavināšanas, un ka to sedz Algu garantijas fonds (*Fondo de Garantía Salarial*). Lai nodrošinātu uzņēmuma dzīvotspēju, jaunais pircējs un darbinieki var slēgt vienošanās, lai mainītu kolektīvos darba nosacījumus.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Kad maksātnespējas process ir sākts, visu kreditoru prasījumi — gan nenodrošināti, gan prioritāri neatkarīgi no kreditoru valstspiederības un dzīvesvietas — tiek iekļauti parādnieka saistībās. Pamatojoties uz *par condicio creditorum* principiem un atbilstību "dividenžu tiesībām" (*ley del dividendo*), mērķis šajā gadījumā ir vienlīdzīgi apieties ar visiem prasījumiem saistībā ar pārbaudīto parādnieka maksātnespēju un visu tā parādu nokārtošanu.

Ir būtiska atšķirība starp maksātnespējas kreditoriem un kreditoriem, kurus maksātnespējas process neietekmē, proti, maksātnespējīgā parādnieka mantas kreditoriem.

Prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu ir izklāstīti Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 242. pantā, kurā ir izsmeļošs uzskaitījums, kas nozīmē, ka tajā neiekļautie prasījumi tiek uzskatīti par maksātnespējas prasījumiem. Principā un vairumā gadījumu šie ir prasījumi, kas rodas pēc maksātnespējas rīkojuma izdošanas, procesa rezultātā vai turpinoties parādnieka darbībai, vai prasījumi, kas rodas ārpuslīgumisku saistību rezultātā. Taču ir iespējami arī citi gadījumi, piemēram, algas prasījumi par pēdējām 30 darba dienām pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas tādā apmērā, kas nepārsniedz 2 minimālās garantētās starpprofesiju algas, un uzturlīdzekļu prasījumi, ko izvirza parādnieks vai personas, kuru uzturēšana ir parādnieka juridisks pienākums.

Citos gadījumos šie prasījumi izriet no lēmumiem, kas izdoti procesa laikā, piemēram, nosakot atcelšanas prasības sekas vai līgumu izbeigšanas rezultātā.

Pusi no to prasījumu summas, kas izriet no jauniem naudas ienākumiem, kuri radušies refinansēšanas līguma ietvaros, arī var uzskatīt par prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Likvidācijas procesa gadījumā prasījumi, kurus piešķir parādniekam vienošanās ietvaros un saskaņā ar panta noteikumiem, arī ir prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu ir atskaitāmi iepriekš, proti, tiem ir prioritāte attiecībā pret visiem citiem prasījumiem, un tiem netiek apturēta procentu uzkrāšanās.

Algas prasījumi par pēdējām 30 darba dienām ir jāizmaksā nekavējoties. Pārējie prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu tiek maksāti, kad ir pienācis to samaksas termiņš, taču administrators var mainīt šo noteikumu, ja tas ir nepieciešams maksātnespējas procesa interesēs un ja ir pieejami pietiekami daudz aktīvu, lai apmierinātu visus prasījumus pret maksātnespējīgā parādnieka mantu.

Tomēr likumā ir paredzēti īpaši noteikumi (473. pants) gadījumos, kad parādnieka aktīvi netiek uzskatīti par pietiekamiem, lai apmierinātu visus prasījumus pret maksātnespējīgā parādnieka mantu. Šādos gadījumos maksātnespējas procesa izbeigšana ir obligāta. Ja administrators paredz šādu situāciju, viņam ir jāinformē tiesnesis un jāpievēršas pret maksātnespējīgā parādnieka mantu vērsto prasījumu apmierināšanai noteiktā secībā.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Kad tiek sākts maksātnespējas process, kreditoriem ir jāizvirza savi prasījumi viena mēneša laikā pēc rīkojuma publicēšanas valsts oficiālajā vēstnesī, savukārt administratoram ir jāinformē katrs parādnieka dokumentācijā apzinātais kreditors par pienākumu ziņot par saviem prasījumiem. Tam nav paredzēta īpaša veidlapa. Kreditoriem, kuru adrese ir reģistrēta ārvalstīs, termiņš ir tāds pats, lai gan tiek piemēroti Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Regulas (ES) 2015/848 par maksātnespējas procedūrām 53. un 55. panta noteikumi.

Prasījums ir jāsniedz rakstiski, tas ir jāadresē administratoram, un tajā ir jāidentificē prasījums ar nepieciešamo informāciju par summu, datumu, kurā prasījums radies un kurā pienācis tā termiņš, būtību un paredzamo klasifikāciju, un, ja ir izteikts apgalvojums par īpašām prioritārām tiesībām, ir jānorāda aktīvi vai tiesības, uz ko attiecas maksājums, kā arī to reģistrācijas informācija. Ir jāiekļauj arī informāciju apliecinošie dokumenti. Šo informāciju var sniegt elektroniski.

Administratoram ir jālemj par katra prasījuma iekļaušanu vai neiekļaušanu un apmēru, kā arī klasifikāciju un attiecīgā informācija jānorāda ziņojumam pievienotajā kreditoru sarakstā. Kreditori, kas nav apmierināti ar prasījuma klasifikāciju vai apmēru, un kreditori, kas nav iekļauti sarakstā, var apstrīdēt ziņojumu 10 dienu laikā, iesniedzot maksātnespējas blakusprocesa pieteikumu, par ko tiesnesis izdod spriedumu. Pirms ziņojuma iesniegšanas (10 dienu laikā pirms tā iesniegšanas) administrators nosūta elektronisko informāciju kreditoriem, kuru adreses viņam ir zināmas, informējot par kreditoru un aktīvu saraksta projektu. Neapmierinātie kreditori var rakstīt administratoram, lai tiktu labotas kļūdas, ja tādas ieviesušās, vai lai sniegtu citu nepieciešamu informāciju.

Ja kreditori neziņo par saviem prasījumiem laikus, administrators vai tiesnesis, lemjot par kreditoru saraksta apstrīdēšanu, joprojām var iekļaut tos sarakstā, taču tiem ir pakārtots statuss. Tomēr prasījumi, kas minēti 86. panta 3. punktā, prasījumi, kas izriet no parādnieka dokumentācijas, prasījumi, kas ir reģistrēti izpildāmā dokumentā, prasījumi ar nodrošinājumu, kas reģistrēti publiskajā reģistrā, prasījumi, kas ir citā veidā reģistrēti maksātnespējas procesā vai citā tiesvedībā, un prasījumi, kas jāpārbauda valsts pārvaldes iestādēm, netiek uz šā pamata pakārtoti un tiek attiecīgi klasificēti.

Prasījumi, kas neatbilst pat šiem sarakstā iekļaušanas kritērijiem un paziņoti pēc noteiktā termiņa, zaudē jebkādu iespēju tikt apmierinātiem maksātnespējas procesā.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali ? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Likumā maksātnespējas prasījumus iedala trīs kategorijās (269. pants): prioritāri, nenodrošināti un pakārtoti. Savukārt prioritārus prasījumus iedala īpašos un vispārējos un pēc tam dažādās klasēs saskaņā ar 287. pantu. Prasījumu klasificēšanā saskaņā ar Maksātnespējas likumu tiek izmantota automātiska pieeja. Nenodrošinātu prasījumu kategorija ir citur neklasificētu prasījumu kategorija — visi prasījumi, kas neietilpst ne prioritāro, ne pakārtoto prasījumu kategorijā, ir nenodrošināti.

A) Prasījumi ar īpašu prioritāti (270. pants) ir:

- 1) prasījumi, kas nodrošināti ar nekustamā īpašuma hipotēku, kustamā īpašuma ķīlu vai ieķīlāto aktīvu vai tiesību reģistrētu ķīlu;
- 2) prasījumi, kas nodrošināti, apķīlājot ienākumus no apgrūtinātā īpašuma;
- 3) prasījumi attiecībā uz aizdevumiem atjaunotu aktīvu iegādei, tai skaitā darbinieku prasījumi attiecībā uz viņu izgatavotajiem priekšmetiem, kamēr tie ir parādnieka īpašumā vai valdījumā;
- 4) prasījumi, kas attiecas uz finanšu nomas maksājumiem vai daļmaksājumiem par kustamas vai nekustamas mantas iegādi, par labu iznomātājiem vai pārdevējiem un attiecīgos gadījumos finansējuma sniedzējiem par aktīviem, kas iznomāti vai pārdoti, saglabājot īpašumtiesības, aizliedzot atsavināšanu vai nosakot rezolutīvu nosacījumu nemaksāšanas gadījumā;
- 5) prasījumi, kuri garantēti ar nodrošinājumiem, kas atspoguļoti grāmatvedības ierakstos, attiecībā uz apgrūtinātajiem nodrošinājumiem;
- 6) prasījumi, kuri nodrošināti ar ķīlu, kas reģistrēta publiskos dokumentos, attiecībā uz ieķīlātiem aktīviem vai tiesībām, kas ir kreditora vai trešās personas valdījumā.

Īpaša prioritāte attiecas tikai uz to prasījuma daļu, kas nepārsniedz attiecīgās garantijas vērtību, kura reģistrēta kreditoru sarakstā. Prasījuma summa, kas pārsniedz summu, kurai piešķirta īpaša prioritāte, tiek klasificēta atbilstoši tā būtībai.

B) Prasījumi ar vispārēju prioritāti (280. pants) ir:

- 1) algas prasījumi, kuriem nav īpašas prioritātes un kuru summa atbilst trīskāršas minimālās garantētās starpprofesiju algas reizinājumam ar neapmaksāto dienu skaitu; kompensācija par līgumu izbeigšanu, kuras apmērs atbilst oficiāli noteiktajam minimumam, kas aprēķināts, pamatojoties uz ne vairāk kā trīskāršu minimālās garantētās starpprofesiju algas apmēru; ar negadījumiem darbavietā vai arodslimībām saistīta kompensācija, kas radusies pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas;
- 2) summas, kuras atbilst nodokļu un sociālā nodrošinājuma ieturējumiem, ko parādnieks ir parādā saskaņā ar juridisko pienākumu;
- 3) sešu mēnešu laikā pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas radusies fizisku personu prasījumi saistībā ar pašnodarbinātā darbu un autoru prasības saistībā ar tādu darbu izmantošanas tiesību nodošanu, kuriem piemēro intelektuālā īpašuma aizsardzību;
- 4) nodokļu prasījumi un citi publisko tiesību prasījumi, kā arī sociālā nodrošinājuma prasījumi, kuriem nav īpašas prioritātes. Prioritārās tiesības var piemērot līdz 50 % no nodokļu administrēšanas iestādes kopējiem prasījumiem un sociālā nodrošinājuma sistēmas kopējiem prasījumiem;
- 5) prasījumi saistībā ar ārpuslīgumisku civiltiesisko atbildību;
- 6) prasījumi, kas izriet no jauniem skaidras naudas ienākumiem, kuri radusies tāda refinansēšanas līguma ietvaros, kas atbilst 71. panta 6. punkta nosacījumiem, tādās summas apmērā, kas netiek atzīta par prasījumu pret maksātnespējīgā parādnieka mantu;

7) līdz 50 % no maksātnespējas procesam pieteikušās kreditora to prasījumu summas, kas netiek uzskatīti par pakārtotiem.

C) Pakārtoti prasījumi ir aprakstīti 281. pantā; tie ir:

1) prasījumi, par kuriem paziņots novēloti, izņemot prasījumus, kas atzīti piespiedu kārtā vai tiesas lēmumu rezultātā;

2) prasījumi, kas, pamatojoties uz līgumu, ir pakārtoti;

3) prasījumi par papildmaksām un procentiem;

4) naudas sodu un līgumsodu prasījumi;

5) prasījumi, ko uztur personas, kurām ir īpašas attiecības ar parādnieku, kā noteikts šajā likumā;

6) prasījumi, kas rodas saistībā ar atcelšanas prasībām, jo tiek atzīts, ka persona apstrīdētajā aktā ir rīkojusies pretrunā labticības principiem;

7) prasījumi, kas izriet no līgumiem ar savstarpējām saistībām vai — līguma atjaunošanas gadījumā — šajā noteikumā paredzētajās situācijās.

Prasījumu apmaksa

Īpašas prioritātes prasījumu apmaksai tiek izmantoti ar procesu saistītie aktīvi un tiesības, kam var piemērot gan individuālu, gan kolektīvu izpildi. Attiecībā uz šiem prasījumiem ir īpaši noteikumi, saskaņā ar kuriem administratoram ir ļauts apmaksāt tos no maksātnespējīgā parādnieka mantas, nerealizējot konkrētus aktīvus, noņemot apgrūtinājumus. Aktīvus var arī pārdot, saglabājot ķīlu, tādējādi pircējam uzņemoties parādnieka saistības. Attiecībā uz šo aktīvu pārdošanu likuma 429. pantā un turpmākajos pantos ir paredzēti īpaši noteikumi.

Vispārējas prioritātes prasījumi tiek apmaksāti to secībā un proporcionāli katrā kategorijā. Pēc tam tiek apmaksāti nenodrošināti prasījumi, bet pēc administratora pieprasījuma un noteiktos apstākļos tiesnesis var mainīt apmaksas secību. Nenodrošināti prasījumi tiek apmaksāti proporcionāli, ņemot vērā maksātnespējīgā parādnieka mantas aktīvu likviditāti.

Pakārtoti prasījumi tiek apmaksāti pēdējie, ievērojot 309. pantā paredzēto secību.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

A) Kreditoru vienošanās

Pēc maksātnespējas procesa sākotnējā posma, kad ir galīgi noteikti procesam pakļautie aktīvi un saistības, ir divi iespējamie risinājumi: kreditoru vienošanās (*convenio*) vai likvidācija (*liquidación*).

Vai nu parādnieks, vai kreditors, kura prasījumi pārsniedz vienu piektdaļu parādnieka saistību, var iesniegt vienošanās priekšlikumu. Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 317. un turpmākajos pantos ir noteikti elementi, uz kuriem attiecas vienošanās priekšlikums, tai skaitā priekšlikumi par prasījumu dzēšanu (samazināšanu), labvēlības periodiem (atlikšanu), strukturālām izmaiņām (maksātnespējas uzņēmuma apvienošanu, sadalīšanu, pārveidošanu) vai uzņēmuma vai ražotnes nodošanu.

Lai maksātnespējas tiesnesis apstiprinātu vienošanos, pietiekamam skaitam kreditoru ir jāatbalsta priekšlikums, lai panāktu vajadzīgo juridisko vairākumu (376. pants un turpmākie panti).

Vienošanās stājas spēkā dienā, kad ir izdots spriedums, ar ko tā ir apstiprināta, un no tā brīža maksātnespējas procesa sekas vairs nav spēkā un to vietā stājas spēkā vienošanās nosacījumi. Arī administrators beidz pildīt savu funkciju. Vienošanās ir saistoša parādniekam un nenodrošināto un pakārtoto prasījumu kreditoriem, kā arī prioritārajiem kreditoriem, kas ir balsojuši par vienošanos. Atkarībā no apstiprinājumā panāktā vairākuma tā var būt saistoša arī prioritārajiem kreditoriem. Kad vienošanās ir īstenota, tiesnesis paziņo šo faktu un uzdod

maksātnespējas procesa izbeigšanu.

Ja vienošanās netiek ievērota, jebkurš kreditors var pieprasīt, lai tiesnesis konstatē tās neievērošanu.

Maksātnespējas procesa izbeigšana

Maksātnespējas procesa izbeigšanas iemesli ir uzskaitīti Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 465. pantā. Parasti maksātnespējas procesu izbeidz šādu iemeslu dēļ:

- a) provinces tiesa (*Audiencia Provincial*) atceļ maksātnespējas rīkojumu;
- b) tiek paziņots par vienošanās izpildi;
- c) ir apstiprināts, ka procesam pakļauto aktīvu apmērs nav pietiekami liels, lai samaksātu prasījumus pret maksātnespējīgā parādnieka mantu;
- d) ir apstiprināts, ka visi atzītie prasījumi ir samaksāti vai kreditoru prasības ir pilnīgi apmierinātas citā veidā;
- e) kad sākotnējais posms ir beidzies, visi kreditori atsakās no procesa vai izstājas no tā.

Izbeigšana ir jāapstiprina tiesnesim, savukārt iesaistītās personas var to apstrīdēt. Likumā ir īpaši noteikumi par gadījumu, kad maksātnespējas procesu izbeidz tāpēc, ka parādnieka aktīvi nav pietiekami, lai samaksātu prasījumus pret maksātnespējīgā parādnieka mantu. Par šo stāvokli var liecināt paša parādnieka pieteikums procesa sākšanai, un tādā gadījumā tiesnesis pasludina maksātnespējas procesa sākšanu un izbeigšanu vienā lēmumā un vienā un tajā pašā laikā.

Kad tiek pasludināta maksātnespējas procesa izbeigšana, visi ierobežojumi attiecībā uz parādnieka pilnvarām zaudē spēku. Likumā ir paredzēti īpaši noteikumi, saskaņā ar kuriem parādnieku, kas ir fiziska persona, var atbrīvot no tādu prasījumu atmaksas, kuri nav apmierināti maksātnespējas procesa laikā. Prasības šim atbrīvojumam ir noteiktas 486. pantā un turpmākajos pantos. Priekšnosacījums ir tāds, ka parādnieks rīkojies labticīgi, un viņam ir jāizpilda noteikti pienākumi. Atbrīvojumam jāpiesakās pašam parādniekam, un savu viedokli var izteikt gan administrators, gan kreditori. Atbrīvojumu var atcelt noteiktos gadījumos, piemēram, ja parādnieka finansiālais stāvoklis uzlabojas vai ja parādnieks neievēro atmaksas plānu, ko tas ir apņēmis pildīt, lai atmaksātu parādus, kuriem nepiemēro atbrīvojumu.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Ja juridisku personu maksātnespējas process tiek izbeigts likvidācijas dēļ, tās zaudē savu juridiskās personas statusu.

Ja process tiek izbeigts tāpēc, ka ir īstenota vienošanās, kreditoru prasījumi tiek atmaksāti saskaņā ar vienošanās nosacījumiem. Prioritāri kreditori, kuri nav parakstījuši kreditoru vienošanos, noteiktos apstākļos var turpināt vai ierosināt individuālas izpildes procesu.

Kreditoru vienošanās īstenošanas laikā parādnieks var arī zaudēt savu juridiskās personas statusu strukturālu izmaiņu dēļ, kā rezultātā saistības uzņemas jauns uzņēmums vai iegūstošais uzņēmums.

Ja parādnieks ir fiziska persona, maksātnespējas procesa izbeigšana likvidācijas vai aktīvu nepietiekamības dēļ nozīmē, ka kreditori var ierosināt individuālas izpildes procesu pret parādnieku, ja vien parādnieks nav atbrīvots no neizpildīto prasījumu atmaksas saskaņā ar 178.bis pantu.

Maksātnespējas procesa atsākšana

Ja maksātnespējas rīkojums ir izdots par parādnieku, kurš ir fiziska persona, piecu gadu laikā pēc iepriekšējā maksātnespējas procesa izbeigšanas saistībā ar likvidāciju vai aktīvu nepietiekamību, šī darbība tiek uzskatīta par iepriekšējā procesa atsākšanu.

Ja parādnieki ir juridiskas personas un iepriekšējais process ir izbeigts saistībā ar likvidāciju vai aktīvu nepietiekamību, maksātnespējas procesa atsākšanu uzdod tā pati tiesa, kas izskatījusi sākotnējo procesu, tas tiek izskatīts tā pašā procesa ietvaros un ietver tikai vēlāk radušos aktīvu un tiesību likvidācijas posmu.

Gada laikā pēc datuma, kurā izdots lēmums par maksātnespējas procesa izbeigšanu saistībā ar aktīvu nepietiekamību, kreditori var pieteikt procesa atsākšanu ar mērķi ierosināt atgūšanas prasību, norādot konkrētās ierosināmās prasības vai rakstiski sniedzot būtiskus faktus, uz kuru pamata maksātnespēju varētu klasificēt kā vainojamu, ja vien izbeigtajā maksātnespējas procesā jau nav izdots spriedums par klasifikāciju.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 242. pantu visi juridiskie izdevumi saistībā ar maksātnespējas procesa pieteikumu un virzību ir prasījumi pret maksātnespējīgā parādnieka mantu. Konkrēti, tie ietver visus prasījumus, kas izriet no juridiskajām izmaksām un izdevumiem maksātnespējas procesa pieteikšanai un sākšanai, piesardzības pasākumu apstiprināšanai, likumā paredzēto lēmumu publicēšanai un parādnieka un administratora klātbūtnei un pārstāvībai visā maksātnespējas procesā un blakusprocesā, kad attiecīgo personu klātbūtne ir obligāta pēc likuma vai ir maksātnespējīgā parādnieka mantas interesēs, līdz stājas spēkā vienošanās vai līdz maksātnespējas process tiek izbeigts, izņemot prasījumus, kas izriet no tiesas lēmumu pārsūdzībām, ja tie tiek pilnīgi vai daļēji noraidīti ar skaidru rīkojumu segt izdevumus.

Par prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu saskaņā ar tā paša panta trešo daļu uzskata arī juridiskās izmaksas un izdevumus, kas izriet no parādnieka, administratora vai likumīgo kreditoru klātbūtnes un pārstāvības procesā, kas maksātnespējīgā parādnieka mantas interesēs turpinās vai tiek sākts saskaņā ar šā likuma saturu, izņemot noteikumus, kas saistīti ar atteikšanos no prasības, prasības pieņemšanu, izlīgšanu vai atsevišķu parādnieka aizstāvību, un attiecīgos gadījumos ievērojot likumā noteiktos apmēra ierobežojumus.

Ja maksātnespējas process tiek izbeigts maksātnespējīgā parādnieka mantas nepietiekamības dēļ, prasījumus attiecībā uz juridiskajām izmaksām un izdevumiem samaksā pirms pārējiem prasījumiem pret maksātnespējīgā parādnieka mantu, izņemot darbinieku un uzturlīdzekļu prasījumus (473. pants).

Administratora atlīdzību sedz no maksātnespējīgā parādnieka mantas, un to nosaka tiesnesis saskaņā ar juridiski apstiprinātu atlīdzību skalu; pašlaik joprojām ir spēkā atlīdzību skala, kas apstiprināta ar karaļa 2004. gada 6. septembra Dekrētu Nr. 1860/2004. Īpaši noteikumi par tās noteikšanu un spēkā esību ir paredzēti 84. pantā.

Likumā ir paredzēta iespēja iecelt administratora palīgus, kuru atalgojums arī ir noteikts attiecīgajā pantā.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Regulējums attiecībā uz atcelšanas prasībām maksātnespējas procesā ir iekļauts Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 226. pantā un turpmākajos pantos. Minētajos noteikumos ir veikti grozījumi, galvenokārt attiecībā uz refinansēšanas līgumu *aizsargmehānismu* būtību.

Likuma 226. pantā ir paredzēta juridiskā sistēma izmaksāto summu atgūšanas prasībām, pamatojoties uz vispārēju klauzulu, kurā visas parādnieka darbības, kas “kaitē procesam pakļautajiem aktīviem”, pasludina par “atceļamām” neatkarīgi no tā, vai ir konstatēts “nodoms maldināt”. Atcelšanas seku aizsardzībai tiek paredzēts konkrēts laika periods — divi gadi pirms maksātnespējas rīkojuma izdošanas dienas.

A) Atcelšanas periods

Ar likumu ir noteikts konkrēts atcelšanas periods — divi gadi līdz maksātnespējas rīkojuma izdošanas dienai.

B) “Mantiska kaitējuma” jēdziens

Darbības, kuras parādnieks veicis t. s. aizdomu periodā, ir atceļamas, ja tās kaitē procesam pakļautajiem aktīviem. Pusei, kura izvirma sūdzību, ir pietiekami jāpierāda mantiskais kaitējums. Tomēr, ņemot vērā grūtības, kas parasti ir saistītas ar kaitējošo darbību pierādīšanu, ar Maksātnespējas likumu ir atvieglota lietu ierosināšana, nosakot prezumpciju kopumu. Kā jau tas ir citās tiesību jomās, prezumpcija var būt neapstrīdama vai apstrīdama. Tādējādi

a) uzskata, ka mantisks kaitējums ir neapstrīdams divos gadījumos: i) ja aktīvi atsavināti bez atlīdzības, izņemot ziedojumus izmantošanai; ii) ja veikti maksājumi un citas darbības, lai segtu saistības, kuru atmaksas termiņš

iestājas pēc maksātnespējas rīkojuma izdošanas, ja vien tās nav nodrošinātas ar nodrošinājumu (šādā gadījumā prezumpcijā tiek atzīti pierādījumi par pretējo);

b) uzskata, ka mantisks kaitējums ir apstrīdams trīs gadījumos: i) ja aktīvi atsavināti pret maksājumu personām, kurām ir īpašas attiecības ar maksātnespējīgo parādnieku; ii) ja izveidots mantas apgrūtinājums par labu jau esošām saistībām vai jaunām saistībām, kuras radušās, aizstājot iepriekšējās; iii) ja veikti maksājumi vai citas darbības tādu saistību segšanai, kuras nodrošinātas ar nodrošinājumu un kuru atmaksas termiņš iestājas pēc maksātnespējas rīkojuma izdošanas.

C) Procedūra

Tiesības izvirzīt atcelšanas prasības maksātnespējas procesā ir administratoram. Taču ar mērķi aizsargāt kreditorus pret administratoru bezdarbību likumā ir paredzētas pakārtotas jeb otrās pakāpes tiesības kreditoriem, kuri ir rakstiski pieprasījuši administratoram izvirzīt atcelšanas prasību, ja divu mēnešu laikā pēc pieprasījuma administrators nav izvirzījis prasību. Likumā ir iekļauti noteikumi ar mērķi nodrošināt to, ka administratori iedarbīgi pilda savu lomu gādāt par to, ka procesam pakļautie aktīvi netiek atsavināti. Attiecībā uz prasībām pret refinansēšanas līgumiem šādas tiesības ir tikai un vienīgi administratoram un nav paredzētas nekādas pakārtotās tiesības.

Lai aizsargātu refinansēšanas līgumus, ir īpaši noteikumi, kas izriet no neseniem tiesību normu grozījumiem, kuros noteikti aizsargmehānismi, kas neļauj pret šiem līgumiem (kas apstiprināti noteiktos apstākļos) vērst atcelšanas prasības (Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 604. pants).

Kā izvairīties no maksātnespējas, apstiprinot pārstrukturēšanas plānu

Maksātnespējas tiesību akti ļauj parādniekiem piekļūt diviem parādu pārstrukturēšanas mehānismiem: paziņošanai par sarunu sākšanu ar kreditoriem (*comunicación de inicio de negociaciones*) vai pārstrukturēšanas plāna (*plan de reestructuración*) izstrādei.

Jebkura fiziska vai juridiska persona, kas nodarbojas ar uzņēmējdarbību vai profesionālo darbību, var paziņot par sarunu sākšanu ar kreditoriem vai tieši pieteikties pārstrukturēšanas plāna apstiprināšanai saskaņā ar minētās grāmatas noteikumiem (Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 583. pants)^[1].

Lai piekļūtu kādai no pārstrukturēšanas procedūrām, parādniekam jābūt vienā no šīm maksātnespējas situācijām: iespējama maksātnespēja, nenovēršama maksātnespēja vai pašreizēja maksātnespēja. Pēdējā minētajā gadījumā tiesvedība ir iespējama tikai tad, ja pieteikums par obligātā procesa (*concurso necesario*) sākšanu nav pieņemts (Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 636. pants).

Papildus tradicionālajām maksātnespējas kategorijām, t. i., pašreizēja un nenovēršama maksātnespēja, trešā kategorija, proti, iespējama maksātnespēja, iestājas tad, ja ir objektīvi paredzams, ka bez pārstrukturēšanas plāna parādnieks nākamajos divos gados nevarēs regulāri izpildīt savas saistības. Šī jaunā kategorija ir paredzēta Direktīvas (ES) 2019/1023 2. panta 2. punktā, atsaucoties uz maksātnespējas iespējamību, kas direktīvas 22. apsvērumā, šķiet, ir definēta kā posms pirms nenovēršamas maksātnespējas.

Paziņošana par sarunu sākšanu ar kreditoriem nolūkā panākt vienošanos par pārstrukturēšanu ļaus parādniekam 3 mēnešu laikā mierīgi risināt sarunas ar kreditoriem, panākt izpildes procesa (*paralización de las ejecuciones*) apturēšanu par aktīviem, kas nepieciešami parādnieka darbības turpināšanai, un novērst turpmāka izpildes procesa sākšanas (izņemot publiskus prasījumus). Tādējādi tiek panākts arī, ka kreditori aptur pieteikumus par obligāto procesu, nodrošinot, ka sarunas var notikt bez papildu riskiem vai iespējamās līgumu izbeigšanas, kuri nepieciešami parādnieka darbības turpināšanai. Jauna kārtība ir, ka tiesneši var atļaut apturēt (*suspensión*) pieteikumus par brīvprātīgu procesu, kamēr ir spēkā paziņošanas sekas.

Paziņošanas par sarunu sākšanu sekas — izpildes procesa apturēšana un obligātā procesa pieteikumu apturēšana — tiek saglabātas 3 sarunu mēnešus (ko tiesa var pagarināt vēl par 3 mēnešiem saskaņā ar Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 607. pantu). Maksātnespējas situācija, kas pamatojusi paziņošanu, ir jāatrisina, panākot vienošanos par pārstrukturēšanas plānu, paredzot iespēju 1 mēneša laikā iesniegt pieteikumu tā apstiprināšanai vai iesniegt brīvprātīga maksātnespējas procesa pieteikumu. Jebkurā gadījumā paziņošanas sekas tiks atceltas, un šajā termiņā nevar otrreiz paziņot par sarunu sākšanu. Parādniekam ir jānogaida 1 gads, lai to izdarītu atkārtoti.

Pēc šīs sarunu procedūras var panākt vienošanos par pārstrukturēšanu — otro Spānijas tiesību aktos paredzēto pirmmaksātnespējas procedūru.

Pārstrukturēšanas plāni ir plāni, kuru mērķis ir mainīt parādnieka aktīvu un pasīvu vai pašu kapitāla sastāvu, nosacījumus vai struktūru, tai skaitā aktīvu, ražošanas vienību vai visa uzņēmuma nodošanu, kā arī jebkādas nepieciešamās darbības izmaiņas vai šo elementu kombināciju (Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 614. pants).

Plāns vispārīgi definēts šādi: ir atļauti arī uzņēmuma likvidācijas plāni ar nosacījumu, ka uzņēmums ir ilgtspējīgs un ka plānā ir iekļauti aizsardzības pasākumi, kas ļauj akcionāriem (*socios*) un/vai kreditoriem (*acreedores*) gan apstiprināt, gan kritizēt plānu.

Tāpēc plāns var ietvert parādnieka aktīvu pārstrukturēšanu (izmaiņas struktūrā vai nosacījumos, tai skaitā iespēju izbeigt līgumu maksātnespējas procesa interesēs), saistību vai pašu kapitāla pārstrukturēšanu (prasījumu vai darījumu kapitalizācija, kas ietver kapitāla samazināšanu, kam seko kapitāla palielināšana (*capitalización de créditos*) vai pat aktīvu, ražošanas vienības vai funkcionējoša uzņēmuma nodošanu, vai citas darbības izmaiņas (piemēram, nodarbinātības pasākumus) vai iepriekš minēto pasākumu kombināciju. Tādējādi tas var ietvert darbības, kas saistītas ar akciju kapitāla palielināšanu vai samazināšanu, strukturālas izmaiņas un/vai būtisku aktīvu atsavināšanu, kam nepieciešama akcionāru iesaistīšanās.

Turklāt universāluma princips neattiecas uz pasākumiem, kas ietekmē saistības, jo nav nepieciešams iekļaut visas saistības, neskarot juridiskus izņēmumus (uzturēšanas prasības (*créditos por alimentos*), prasības, kas izriet no ārpuslīgumiskās atbildības (*responsabilidad extracontractual*), darba ņēmēju prasības (*créditos laborales*), izņemot augstākās vadības darbiniekus, 633. pants). Puse, kas ierosina plānu, var paredzēt arī brīvprātīgu izslēgšanu. Parādnieka ziņā ir noteikt saistības, kuras tas vēlas iekļaut pārstrukturēšanas plānā.

Ne visiem pārstrukturēšanas plāniem ir vajadzīgs tiesas apstiprinājums: tiesas iesaistīšanās attiecas tikai uz dažiem gadījumiem.

Tiesas iesaistīšanās ir paredzēta attiecībā uz pārstrukturēšanas plāniem, kuros ierosināts paplašināt to ietekmi uz nepiekrītošiem kreditoriem (*acreedores disidentes*) kādā kategorijā, attiecinot to uz visām nepiekrītošo kreditoru kategorijām vai pat uz akcionāriem, kuri nav balsojuši par šo plānu (Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 615. panta 1. punkts), vai ja ir nepieciešams aizsargāt plānu un tajā paredzētās garantijas, darbības vai darījumus no vispārējiem noteikumiem par atcelšanas prasībām maksātnespējas procesā (*acciones rescisorias concursales*) vai piešķirt noteiktas privilēģijas finansējumam, kas piešķirts vai apsolīts saistībā ar pārstrukturēšanas plānu, turpmāka maksātnespējas procesa gadījumā (Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 615. panta otrā daļa).

Tiklīdz sasniegts nepieciešamais vairākums un izpildītas materiālās un formālās prasības, parādnieks vai kreditori var lūgt tiesnesim apstiprināt plānu, lai tas radītu likumā paredzētās sekas un lai to varētu izpildīt attiecībā uz pusēm. Attiecībā uz plāna apstiprināšanu puses, kas nepiekrīt, var to apstrīdēt apgabaltiesā, ja vien pieteikuma iesniedzējs nav izvēlējis apstiprināšanas procedūru ar tiesībām tikt uzklautam vai iebildumu procedūru.

Kāda maksātnespējas procedūra piemērojama mikrouzņēmumiem?

Ar reformu, kas ieviesta ar 2022. gada 5. septembra Likumu Nr. 16/2022, ar ko valsts tiesību aktos transponē Direktīvu (ES) 2019/1023, Maksātnespējas likuma pārstrādātajā redakcijā tika iekļauta III grāmata par īpašo procedūru mikrouzņēmumiem (fiziskām vai juridiskām personām), kuri atbilst 685. panta nosacījumiem un kuri ar lielu ticamību kļūs maksātnespējīgi, attiecīgajā brīdī ir maksātnespējīgi vai kuriem draud nenovēršama maksātnespēja.

Tā ir tiešsaistes procedūra, kurā izmanto standarta veidlapas un kas ļauj ātri apstiprināt darbības nepārtrauktības plānu ar parādnieka aktīvu dzēšanu un labvēlības periodiem (*quitas y esperas de los créditos*) vai "likvidāciju" un uzņēmuma juridiskas personas statusa zaudēšanu (*extinción de la personalidad jurídica de la sociedad*), ja nav iespējams turpināt darbību.

Šajā procedūrā ir iesaistīts parādnieks, kreditori un atsevišķos gadījumos maksātnespējas administrators (*administración concursal*) (kura iesaistīšanās nav obligāta).

Kā tiek regulēti atbrīvojumi attiecībā uz fizisku personu nesamaksātiem parādiem?

Parādnieks, kas ir fiziska persona, neatkarīgi no tā, vai ir uzņēmējs, var lūgt atbrīvojumu (*exoneración*) attiecībā uz nesamaksātajām saistībām saskaņā ar Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas (486. un turpmākie panti) noteikumiem, ja ir rīkojies labticīgi. To var izdarīt divējādi: 1) iesniedzot maksājuma plānu bez iepriekšējas to aktīvu likvidācijas, uz kuriem attiecas process, vai 2) ar parādnieka aktīvu un tiesību likvidāciju.

Ja ir izpildīti materiālie un procesuālie noteikumi, atbrīvojums attiecas uz visiem nesamaksātajiem parādiem, ievērojot 489. pantā minētos izņēmumus (parādi, kas izriet no ārpuslīgumiskās civiltiesiskās atbildības, civiltiesiskā atbildība, kas izriet no noziedzīga nodarījuma (*responsabilidad civil derivada del delito*), uzturēšanas prasības, publisko tiesību prasījumi (*créditos de derecho público*) (kas pārsniedz 10 000 EUR), izmaksas un izdevumi saistībā ar atbrīvojuma pieteikumu, ar nodrošinājumu nodrošināti parādi).

Dažos gadījumos atbrīvojumu var atcelt, un jebkurā gadījumā tas neattiecas uz trešām personām, kurām ir juridisks vai līgumisks pienākums samaksāt parādu, uz ko attiecas atbrīvojums.

[1] Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 583. panta otrā daļa izslēdz šādus parādniekus: a) apdrošināšanas vai pārapirošināšanas sabiedrības, b) kredītiestādes, c) ieguldījumu sabiedrības vai kolektīvo ieguldījumu sabiedrības, d) centrālos darījumu partnerus, e) centrālos vērtspapīru depozitārijus, f) citas finanšu vienības un struktūras un iestādes, kas veido valsts teritoriālo organizāciju, publiskā sektora struktūras un citus publisko tiesību subjektus (Maksātnespējas likuma pārstrādātās redakcijas 583. panta 3. punkts).

■ Lapa atjaunināta: 26/05/2025

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.